XLVIII. évfolyam. Budapest, 1920 junius 4, péntek. 133. szám.

NYOMTATVÁNYGYÁRI VÁLLALAT KÖNYVTÁRA

NÉPSZAVA

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA:
egy évre..... 280 kor. | negyed évre..... 70 kor.
fél évre..... 140 kor. | egy hóra..... 25 kor.
EGYES SZÁM ÁRA 1 KORONA

A MAGYARORSZÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT KÖZPONTI KÖZLÖNYE.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

SZERKESZTŐSÉG: VIII, CONTI-UTCA 4. SZ.
(Telefon: József 3-29 és József 3-30)
KIADÓHIVATAL: VIII, CONTI-UTCA 4. SZ.
(Telefon: József 3-31 és József 3-32)

A bosszuállás

paragrafusokba szedett müvét: a magyar békeszerződést ezekben az órákban irják alá Versaillesben... amikor ezek a sorok az olvasó elibe jutnak. A hires Versailles hirhedtté lett egy esztendő óta; a német meg a magyar békeszerződés, e két világtörténeti rémregény — a dátumok jelentőségével vagy jelentéktelenségével — füződik a nevéhez. Ma, amikor már tudjuk, hogy a versaillesi ceriméniák után rövid időn belül elkövetkeznek a spaai konferenciák, amelyeknek az a föladatuk, hogy az elvakult képtelenségeket reális lehetőségekké enyhitsék, a dátumok jelentőségénél ma már nem tulajdonithatunk többet Versailles nevének. A nagynak hirdetett politikai koncepció, amelynek törékeny és laza szerkezetében csak egyetlen dolog: a bosszuállás politikája volt massziv és törhetetlen, nem bizonyult életképesnek. És ahogy 12—14 hónapon belül összeomlott, szükségképen maga alá kell temetnie azt is, ami legtovább és legkitartóbban lélegzik benne: a bosszuállást.

Bármilyen kedvező momentumok integessenek is azonban a háboru legyőzöttje felé, Magyarország nemzeti és állami önérzete számára mégis a megpróbáltatás órái jelentik a békeszerződés aláirásának az órái. Nagy igazságtalanságok és lehetetlen kötelezettségek paragrafusait ismerik el egyetlen aláirással az ország számára kötelezőnek és ha a politikai okosság és a nyomasztó kényszer valóban csak az aláirás álláspontját diktálják az országra, tudnia kell az egész világnak, de különösen e karthagói béke diktálóinak, hogy ugy, ahogy ők akarják, nem élhet meg ez az ország. Ha még nem tudnák ezt, avagy nem tudnák elég jól, elkövetkező nagy föladatai mellett föladata az országnak az is, hogy *ezt* is kellőképen adja tudomásul.

És ez a pont az, ahol ebben az országban az elgondolások, a célok és a tervek még mindig nagy különbségeket mutatnak. A politikai és a társadalmi atmoszféra X X X feszültségében ugy látszik itt minden, mint az öntudatlan, kétségbeesett vonaglás. Nincs őszinteség, nincs egység, nincs akarat. Akik itt élünk, mindnyájan tudjuk, *ezt* az egyet mindnyájan *egyformán* érezzük, hogy a békeszerződés nagy igazságtalanságok átkával veri meg az országot, ámde végzetes dolog az, hogy az érzésnek ebből a közösségéből még mindig nem sarjadhatott ki a célok és a cselekedetek közössége is. Amikor már itt van a szerződés az ország nyakán és amikor már ezen az alapon kell *tennie* és *adnia* — ha tud, akkor itt még mindig ziláltságok vannak: rosszul megszervezett felelősségek és jól szervezett felelőtlenségek, akadályaiként annak, hogy az ország a férfiasság zord igazságkövetelésével állhasson ki a világ elé. Könnyelmüség, sőt ennél is több: *politikai hiba* volna ezekben a komoly órákban bármit is takargatni és őszintének nem lenni. Meg kell tehát látni a hibákat, észre kell venni a tévelyeket és meg kell adni végre a módját annak, hogy a hetvenkedés helyét a *munka* foglalja el, a handabandázó hencegését az *önérzet* és a visszafelé haladás utját, politikában és társadalomban, a *demokrácia* módszereivel való fokozatos előretörés váltsa föl.

A *bosszuállás* diktálja reánk a versaillesi békét és ez a béke *éppen ezért* nem béke és *éppen ezért* kell összeomlania, amint az elmék kitisztulnak és a szemekről lefoszlik a bosszuvéres felhője. Egy esztendőnek az eseményei megmutatták, hogy a bosszuállás nem lehet politikai program; minden egyéb rossz tulajdonsága mellett már csak azért sem, mert a realitások iránt nincs semmi érzéke. És ha nem lehet, minthogy valóban nem lehet fundamentuma egy nagyhatalmi csoport politikájának, mennyivel inkább tartózkodnia kell tőle egy olyan kis országnak, ahol nem szétforgácsolásra, hanem az erők egyesitésére van szükség?... A versaillesi ceriménia és mindaz az ellentmondás, ami benne van és ami esztendő óta jobbrabalra dönti föl a dolgokat, nemcsak az ántántra parancsol becsületes és igazságos konzekvenciákat, hanem elsősorban Magyarországra, az ország mostani vezetőire.

Tiltakozás a béke ellen.

* *

A Területvédő Liga csütörtöki tüntetése. — A pénteki program.

A Területvédő Liga csütörtök délelőtti tüntetése *a Vörösmarty-szobornál* kezdődött. A szoborra a fölvonuló iskolásgyerekek, valamint ifjusági egyesületek, testületek és az összesereglett közönség zöld lombokat és virágokat hintettek. A hivatalos ünnepség délelőtt 11 órakor kezdődött, amikor az erdélyi menekültek az Unió lobogójával fölvonultak a Vörösmarty-szoborhoz. A Területvédő Liga nevében *Ajtay József* hatalmas koszorut helyezett el beszéd kiséretében. Az erdélyiek is megkoszorusztták Vörösmarty-szobrát. Egy erdélyi menekült nő szónoklata után a hallgatóság a Szózatot énekelte el. A Vörösmarty-szobortól a közönség fölvonult a *Petőfi-szoborhoz*, ahol már több iskola növendékei helyezkedtek el. Petőfi szobrát a Területvédő Liga nevében *Okolicsányi László* koszoruzta meg. A székelyek is megkoszorusztták Petőfi szobrát, majd a Szózat eléneklése után az ünnepség véget ért. Budán a Mátyás-templombeli nagymise után az ünneplő tömeg a Disz-téri *honvédszoborhoz* vonult. Elől a helyőrségi zenekar ment, utána a különböző testületek, iskolák, intézetek zászlók alatt. A szoborra koszorut helyeztek el és virágokkal, zöld galyakkal borították be annak talapzatát.

A tüntetők délután a Kerepesi-uti temetőbe vonultak, a Kossuth-mauzoleumhoz, ahol a Területvédő Liga és az Erdélyi Magyar Szövetség koszorusát helyezték el. A tüntetés itt is minden zavaró incidens nélkül folyt le.

*

A pénteki program.

A békeszerződés aláirásának napján, pénteken délelőtt ½9 órakor a menekültek az Árpád-szobornál gyülekeznek és onnan 9 órakor indulnak az Andrássy-uton át a Bazilikához. Ugyancsak 10 órakor több templomban ünnepi mise lesz, amely után a közönség a Petőfi-térre vonul. Az üzletek és nyilvános helyiségek *10 órától délután 2 óráig* zárva lesznek. A hivatalokban, a bankokban *a munka szünetel*. A tőzsde szintén *zárva* lesz. A villamosok 10 órakor *10 percre megállanak*. A vonatok az ország egész területén *5 percre megállanak*. A harangok 10 órától kezdve félórán keresztül zugnak.

Rubinek földmivelésügyi miniszter a rend helyreállításáról. Rubinek földmivelésügyi miniszter és nagyatádi Szabó közélelmezési miniszter szerdán választási agitációs körutra, a Tiszántulra utaztak. Ennek során Rubinek Gyula a csanádmegyei Földeák községben a fogadtatás alkalmával a következőket mondotta: A termelő munka mellett helyre kell állitani a hatóságok csorbitatlan tekintélyét. A nemzetgyülés tekintélye előtt minden polgárnak meg kell hajolnia, mert csak az tud véget vetni az osztályharcoknak. *Ebben az országban nincs helye semmiféle terrornak* és a nemzetgyülés bizonyára elég erős lesz, hogy a rendet helyreállitsa s teljesitse ama fontos hivatását, hogy Magyarország jogait érvényre juttassa. A társadalmi béke megvalósitásának nagy munkájában az egész népnek részt kell vennie.

A nagy orosz kérdés.

Európa még mindig nincsen tul azon a nagy krizisen, amelynek a világháboru a közvetetlen okozója. Napról-napra olyan táviratok érkeznek a világ minden részéből, amelyek szomoru vigasztalásul szolgálhatnak Magyarországnak. Másutt is vannak bajok, Európában pedig ugyszólván mindenütt. A győztes államok is csak törököt fogtak, aki nem engedi őket. De valamennyi kérdés között kétségtelenül a nagy orosz probléma a legfontosabb, mert minden európai állam érdekét érinti.

A rendelkezésre álló adatok birtokában rendkivül bajos tiszta képet adnunk a helyzetről. De annyi bizonyosnak látszik, hogy az angol világpolitika óvatossága indokolt volt. Egyáltalán föltünő jelenség az európai diplomácia gyöngesége mellett az erőteljes realizmusával kidomborodó angol elkülönültség.

A világháboru során nagy és messze ágazó elméletek dőltek meg. Ezek legelején ott látjuk a bolsevista Oroszország most már három esztendeje tartó elszigeteltségét olyan államforma keretében, amely mintha megcáfolna minden eddigi teóriát, legfőképen pedig az eddig vallott szocialista elméletet: a minden gazdasági és kulturális előföltételek nélkül kommunizmusba hajtott orosz nép esztendők óta türi Leninek uralmát, amélkül, hogy akár külső, akár belső és ezidő szerint komoly veszedelem fenyegetné a szovjetállam fönmállását. Lenin politikáját nem is annyira a forradalmár szocialista fanatikus meggyőződése jellemzi, mint inkább az erőteljes macchiavellizmus, vagyis az a politikai iskola, amely az erkölcsi törvények alkalmazása helyett az energiksan dolgozó eszélyességet tartja az igazi államférfiui bölcsességnek. Enélkül nehéz volna megértenünk azt a merőben antiszocialista álláspontot, amely az agyongyötört orosz népet még mindig haréteri babérok felé hajtja. A lengyelek ellen inditott offenziva diplomáciai előzményei mindenkit meggyőzhettek arról, hogy Szovjetoroszország diplomáciája nem tudta leplezni azt a szándékát, hogy mindenáron háborut akar és fegyveresen óhajt kikényszeriteni olyan föltételeket, amelyek fegyveres győzelem nélkül nem jöhetnek komoly számitásba. A macchiavellista iskola nagy befolyására vall az a szövetség is, amelyet Leninék az erőteljes nacionalista szellemü törökökkel kötöttek. A legkifejezettebb nemzetközisséggel és a vallásokkal szemben való teljes közönyösséggel aligha egyeztethető össze az a politika, amely a mohamedánok mélységes vallásos fanatizmusát igyekszik kihasználni.

Oroszország területi nagyságának és földrajzi fekvésének is kétségtelenül nagy része van Lenin szerencséjében. Ezt legelőször az angolok ismerték föl, akiknek a számitása nem hagyta figyelmen kivül sem az általános európai helyzetet, sem a különleges angol érdekeket. Lloyd Georgeban és az angol politikusokban már akkor meg volt a hajlandóság a Szovjetoroszországgal való tárgyalásokra, amikor erre még semmi közvetetlen kényszerüség nem ösztökélte őket.

Az angolok páratlan józansága és reális gondolkozása egész Európát kivezethetné a veszedelmes hinárból, ha mint egyetlen győztesek diktálhatnák a békét. Az angol politika egyetlen pillanatig sem habozik, ha valamit fegyveresen kell elintézni. De ha a háboru kockázatai nincsenek arányban a győzelem esetleges eredményeivel, akkor nem katonákra bizza a kérdés elintézését. Angliára nézve tehát semmi különösebb jelentősége sincsen Kraszinék londoni tartózkodásának azon az egyen kivül, hogy fontos gazdasági kérdéseket is megvitatnak az oroszok küldöttjével. Egészen más elbirálás alá tartozik a franciák és olaszoknak jövő hétre tervezett londoni látogatása, amely ugyancsak Kraszin angliai tartózkodásából akar hasznot huzni, noha az ujabban érkezett táviratok a franciák óvatosságáról, sőt tiltakozásáról adnak számot. De ez nem lehet egyéb átmeneti álláspontnál, amely az eddigi és a jövő francia politika között a hid szerepét játssza. Ennek már háttere van, amely összefüggést talál a törökök és oroszok előnyomulásával.

Reánk magyarokra nézve a nagy orosz kérdés egyáltalában nem közömbös. Magyarországnak bőségesen kijutott a bolsevizmus áldásaiból.

X X X X X X X X X X
X X X X X X X X X X X X
X X X X X X X X X X X X
X X X X X X X X X X X X
X X X X X X X X X X X X
X X X X X X X

Sz. J.

A Népszava a munkások lapja: munkások irják, munkások olvassák.